

Vene turistid Tallinnas: taju ja kogemused

Uringuaruanne

Dr Alena Pfoser

Uringuprojekt „Tourism as Memory-Making” (UK Economic and Social Research Council,
ES/R011680/1)

Loughborough University, UK

2020

**Loughborough
University**

Centre for Research in
Communication & Culture

Sissejuhatus

Vene turistid moodustavad Tallinna välisturistide hulgas suuruselt teise grupi. Aastal 2019 peatus Tallinnas 143 990 Vene turisti (majutusandmed, Statistikaamet 2020). Venemaalt pärit küllastajate arv on pärast 2015. aasta suurt langust, mis oli seotud rubla inflatsiooniga ning Krimmi annekteerimisega Venemaa poolt, pidevalt tõusujoonel. Koroonaviiruse puhkemine on turismi kärpinud ning selle tagajärjed turismisektorile on praeguse seisuga ebaselged. Siiski võib arvestada sellega, et ka tulevikus on Vene turistidel Tallinna küllastajate hulgas tähtis osa. Käesolev aruanne annab põhjaliku ülevaate Vene turistide arusaamadest; selles uuritakse nende Tallinnasse reisimise motiive, muljeid ja kogemusi linnast, aga ka seda, kuidas nad Tallinna ajalugu tajuvad.

Ülevaate aluseks on 2019. aasta juunis tehtud **28 poolstruktureeritud intervjuud**, mille käigus küsitleti uuringu ajal või veidi enne seda Tallinna küllastanud Vene turiste. Intervjueeriti nii üksikisikuid kui ka väikseid, kahe- või kolmeliikmelisi koos reisivaid gruppe. Kokku **osales uuringus 48 inimest**. Intervjuud toimusid peamiselt kolmes kohas – Tallinna Bussijaamas, Balti jaamas ning sadama kruisialal. Lisaks toimusid intervjuud turistidega, kes olid samal aastal Tallinna küllastanud, ka kesklinnas ning internetis.

Käesolev uuring on tehtud projekti „Tourism as Memory-Making (2019-2021, ES/R011680/1)” raames, milles uuritakse Vene turismi endistesse Nõukogude Liidu linnadesse. Uuringut rahastab organisatsioon „Economic and Social Research Council“ ning selle tegemist juhivad Suurbritannia Loughborough’ ülikooli kommunikatsiooni- ja meediauuringute lektor doktor Alena Pfoser.

Turistide taust

Suur enamus küsitletud turistidest saabus Eestisse Moskvast ja Peterburist, neile järgnesid turistid teistest Venemaa lääneosa linnadest, näiteks Arhangelskist ja Nižni Novgorodist. Enamik osalenutest reisis väikeste, kahe- kuni neljaliikmeliste gruppides, kas paarina või sugulastega (paljudel juhtudel täiskasvanud lapsed oma vanematega). Intervjueeritute hulgas oli ka mitmeid üksikreisijaid. Küsitlus hõlmas väga erinevaid vanusegrupe ning osalenute vanus jäi 20 ja 82 eluaasta vahele.

Küsitluses osalenud viibisid Tallinnas üks kuni kaksteist päeva – välja arvatud kruisituristid, kes saabusid Tallinnasse vaid üheks päevaks; enamik küsitletuid viibis linnas kolm kuni viis päeva. Suurem osa turistidest oli Tallinnas viibinud ka varem, neist viis 5 korda ja enamgi.

Tallinnasse reisimise otsus

Enamik küsitletuist nimetas olulisima Tallinnasse reisimise tegurina **huvi selle linna** vastu. Esimest korda Tallinnas viibinud mainisid, et on Tallinna kohta kuulnud palju positiivset ning et perekonnaliikmed, sõbrad ja tuttavad on neile soovitanud seda linna küllastada. Näiteks tõi üks 29aastane küsitluses osaleja välja järgmist: „*Me teadsime, et sinne vanalinn on väga ilus, uurisime selle kohta ning otsustasime tulla ja ise vaadata.*” Mitmed küsitletud mainisid ka üldisemalt huvi Eesti või Läänemere piirkonna vastu ning nimetasid ka **ajaloolisi sidemeid Venemaaga**, millega nad sooviksid tutvuda.

Teiseks mainisid küsitluses osalenud ka Tallinna **lähedust** ning Tallinnasse **reisimise hõlpsust ja taskukohasust**. Võrreldes teiste sihtkohtadega, on Venemaalt, eriti Moskvast ja Peterburist, kust enamik reisijaid pärines, Tallinnasse kerge reisida.

Näiteks mainis üks 22aastane küsitluses osalenu järgmist: *See on taskukohane paik, kuhu pääseb Peterburist kiiresti, praktiliselt ja mugavalt bussiga, kulutamata seejuures palju raha. Saab lõõgastuda, jalutada ja minna tagasi koju.*

Bussi- ja rongiühendus tundub inimestele hinnalt soodne ja suhteliselt mugav ning tänu sellele on Tallinn sobiv ka lühemaajaliseks külastuseks. Mõned osalejad otsustasid Tallinnasse reisida, kuna reisimine teistesse sihtkohtadesse tundus neile kallim.

Kolmandaks oli intervjuudes osalenud külastajate hulgas mitmeid inimesi, keda töid Tallinnasse **isiklikud sidemed** selle linnaga, sõbrad, keda külastada, või varasemad elukohad (ingl *roots tourism*). Paljud küsitletud olid Nõukogude Liidu ajal Eestis baseerunud sõjaväelaste lapsed.

Lisaks olid külastajate hulgas mõned turistid, ennekõike ristluslaevade reisijad, kes viibisid Tallinnas, kuna see oli **osa ringreisist**, mille nad olid reserveerinud, ning kuna sellel on **hea ühendus** teiste linnadega.

Turistide huvi Tallinna, selle pärandi ja arhitektuuri vastu peegeldus selgelt ka nende jutus oma **ootuste kohta enne reisi algust**. Suur osa küsitletuist mainis soovi „näha ilusat vanalinna“ ja selle keskaegset pärandit ning „nautida linna ilu“. Küsitletud mainisid ka soovi Tallinnas lõõgastuda ja toredasti aega veeta, külastada muuseume, nautida külalislahkust ning pöörduda tagasi tuttavasse ja armastatud kohta.

Tallinna kui ilusa ja erilise koha kuvand ei ringle mitte ainult perekonnas, sõprade ja tuttavate juures kodus, vaid sellest on aja jooksul kujunenud Vene kultuurimälu osa.

Näiteks tõdes üks 42aastane turist Vologdast, et „Vene ja Nõukogude Liidu kultuuris oli üldine arusaam, et Tallinn on välismaa, parem kui Riia, parem kui Vilnius, kuna ta on kõige enam keskaegne. Ma kuulsin ja lugesin selle kohta. Meie piirkonnas on Tallinna külastamine üsna populaarne, seal käivad Peterburi elanikud ja meie inimesed.“

Külastatud kohad ja positiivsed muljed

Peale vanalinna, mida külastasid kõik küsitletud, külastasid Vene turistid ennekõike veel Kadrioru lossi ja parki, erinevaid parke kesklinnas, muuseume (sealhulgas Meremuuseum, Vabaõhumuuseum, Kumu, ajaloomuuseumid), Piritat ja Pirita promenaadi ning linnas asuvaid randu. Mitmed küsitletud mainisid ka, et nad olid reserveerinud giidituuri ning külastanud orelikontserte kesklinnas.

Küsitluses osalenud mainisid positiivseid muljeid ja kogemusi, mis muutsid nende külaskäigu eriliseks, viidates enamasti Tallinna pärandi esteetilisele ja ajaloolisele väärtusele ning vaiksese loodusele, aga ka Tallinna tänapäevasele ja arenenud iseloomule, suurepärasele taristule ning toitlustus- ja majutusteenindusele.

Tallinna esteetiline ja ajalooline väärtus. Tallinnas viibitud aja jooksul avaldas küsitletute hulgas enim muljet linna, ennekõike vanalinna ilu. Tallinna kirjeldati korduvalt kui „ilusat“, „atraktiivset“,

„võluvad“ linna, mida on „meeldiv vaadata“. Linna esteetiliste omaduste kõrval tunnustasid intervjueeritavad ka arhitektuuri ajaloolist väärtust ning tõsiasja, et arhitektuur on väga hästi säilinud. Eriti hindasid turistid säilinud keskaegse pärandi terviklikkust (45aastane Moskvast pärit küsitluses osalenu: „*seal ei ole mitte üks vana monument, vaid säilinud on kogu linn – see oli muljetavaldav*“). Intervjueeritavatele avaldasid muljet ka vanalinna „kitsad tänavad“, „huvitavad hooned ja fassaadid“ ning Raekoja platsi ilu. Säilinud kesklinn, turistidele mõeldud pakkumised (näiteks Olde Hansa) ning reklaamide puudumine tekitasid eheda kogemuse tunde. Paljudele küsitletutele tundus, et Eestis väärtustatakse pärandit, ning see tekitas neis üldist vaimustust.

Küsitluses osalenud 58aastane moskvalane: „*Hästi tehtud, eestlased! Nad hoolitsevad oma vanalinna eest. Siin, Eestis, suhtutakse pärandisse väga lugupidavalt. Kui midagi muudetakse, püütakse seda teha väga hoolikalt, isegi väljaspool vanalinna*“.

Hubasus ja rahu. Suur osa küsitletuid iseloomustas Tallinna ka kui „vaikset“ ja „hubast“ linna. Tallinna oli meeldiv ja mugav külastada, seda peeti „kompaktseks“, „meeldivaks“ ja „paraja suurusega“, aga ka „hingega“ ja „soojaks“ linnaks. Need kommentaarid viitavad osaliselt Tallinna väiksusele, võrreldes teiste pealinnadega, linnas jalutamise mugavusele ning suhtelisele rahule õhtul. Need kirjeldavad ka linna üldist iseloomu, nii nagu turistid seda tajusid: linna eriline atmosfäär ning tema elanike meeldiv mentaliteet. Neid omadusi ei omistatud mitte ainult Tallinnale kui linnale, vaid mõningatel juhtudel ka kogu Eestile.

Tänapäevane ja arenenud, sõbraliku teenindussfääriga linn. Tallinna ei tajutud mitte ainult vana, hubase ja vaiksena, vaid ka arenenud ja õitsva linnana. Küsitluses osalenud, kes olid Tallinna varem külastanud, mainisid, et Tallinn olevat aastate jooksul oluliselt muutunud. Mainiti uute hoonete ehitamist, linna ilustamist ning üldisemalt linna „maitsekat“ muutumist. Mitmed küsitletud leidsid, et Tallinn tundub hästi hoolitsetud ja puhas, et seal valitseb sõbralik teeninduskultuur ning et turismitaristu ja ostlemisvõimalused on suurepärased. Üksikasjalikumalt analüüsi turistide kogemuste kohta teenindussfääris vt altpoolt, peatükist „*Suhtlemine kohalikega ning nende tajumine*“.

Huvitavad muuseumid ja vaatamisväärsused. Piiratud arv küsitluses osalenuid mainis, et Tallinnas viibimise aja jooksul pakkusid neile erilist kogemust huvitavad ja ebatavalised muuseumid, näiteks Vabaõhumuuseum ja Meremuuseum.

Negatiivsed muljed ja kogemused

Küsitletud olid oma külaskäiguga üldiselt väga rahul. Sellele viitas ka suur arv korduvkülastusi ning külastajaid, kes osutasid soovile linna lähemas tulevikus uuesti külastada. Ehkki Tallinnas viibimise ajal saadud muljed olid suures osas positiivsed, tõid mõned küsitluses osalenud välja üksikuid (suhteliselt väikseid) negatiivseid muljeid ja kogemusi.

Viisa / Eestisse sisenemine. Venemaa kodanikel on Eestisse reisimiseks vaja muretseda viisa. See võib olla negatiivne kogemus, eriti nende inimeste jaoks, kes külastavad Eestit regulaarselt. Üks küsitluses osalenu, kes käib Eestis kord aastas, mainis, et kui varem anti talle viisa viieks aastaks, on viisade kehtivus nüüd pigem lühike, üks aasta ja lühemgi, mis muudab reisimise tülikamaks. Kaks küsitletut mainis negatiivseid kogemusi passikontrollis, pikki ooteaegu ning ebasõbralikku kohtlemist, mis tekitas neis tunde, et nad ei ole teretulnud. Mõnedele küsitluses osalenutele jäi

üldine tunne, et samal ajal kui turismitööstus võtab Vene turistide väga lahkelt vastu, on Eesti ja Venemaa riikidevahelised suhted vähem positiivsed ning avaldavad mõju ka turistide kogetule viisa taotlemisel ja passikontrollis.

Kuidas tajuvad kohalikud venelasi/võõraid? Kõik küsitluses osalenud leidsid, et Tallinn on sõbralik ja külalislahke linn. Siiski oli ka üksikuid juhtumeid, kus küsitletud mainisid väikseid negatiivseid kogemusi venelasena Tallinna külastades. Üks intervjuueritu rääkis, et neid juhatati vales suunas. Ühele reisigrupile jäi tunne, et nad ei olnud nende külaskäigu ajal toimunud laulupeol teretulnud. Nad leidsid, et sündmust ei reklaamitud hästi, ning kui nad sellest teada said, ei õnnestunud neil pileteid saada, mis jättis mulje, et turistid ei olnud oodatud üritusest osa saama.

Ülerahvastatud kesklinn / kesklinna muutmine muuseumiks. Mitmed küsitluses osalenud mainisid ka Tallinna massiturismi kui negatiivset kogemust, eriti ülerahvastatud kesklinna päevasel ajal. Turistide suur hulk ei rikkunud küll reisi, aga külalised eelistaksid vaiksemat linna.

Üks 70aastane Peterburist pärit küsitluses osalenu meenutas oma kogemusi Tallinnas Nõukogude Liidu ajal: „*Olid väiksed kohvikud, oli palju mugavam, intiimsem, nüüd on see võtnud tööstuslikud mõõtmed. Aga sellest hoolimata olid meie muljed tänasest linnast head.*“

Kaks intervjueeritut mainisid ka, et vanalinn meenutas pigem muuseumi või mänguasja kui elavat autentset paika.

Suured kulud. Mõned küsitletud mainisid ka, et hinnad olid euro kõrge vahetuskursi tõttu, aga ka teiste Balti riikide pealinnadega – Riia ja Vilniusega – võrreldes suhteliselt kõrged.

Tallinnas liikumine. Mis puudutab Tallinnas liikumist, tõid küsitluses osalenud välja erisuguseid kogemusi. Samuti märkisid mitmed küsitletud, et linnas oli tänu selle kompaktsusele ning hästi korraldatud ühistranspordisüsteemile kerge liikuda. Teiste kogemused olid vähem positiivsed: ühele küsitluses osalenule, kes reisis autoga, tundus linn autoga sõitmiseks ebamugav ning parkimine kallis. Lisaks leidsid kaks intervjueeritut, et ühistranspordisüsteemist oli interneti abita raske aru saada ning et trammi- ja bussipeatustes olevat informatsiooni oli keeruline mõista.

Suhtlus kohalikega ning nende tajumine

Peale nende turistide, kes külastasid sõpru, suhtlesid küsitluses osalenud Tallinnas viibimise ajal ennekõike turismisektoris tegutsevate inimestega. Neid kokkupuuteid tajuti **väga positiivsete ning sõbralikena** (ainult üks 48 inimesest mainis negatiivset vahejuhtumit).

71aastane Peterburist pärit küsitluses osalenu: „*Meile meeldisid inimesed, nad olid väga sõbralikud. Nad võtsid meid soojalt vastu, nad olid igal pool sõbralikud.*“

30aastane Moskvast pärit küsitluses osalenu: „*Inimesed on väga sõbralikud. Kõik, kelle poole me pöördusime, aitasid meid, näiteks kui me ei teadnud midagi, proovisid nad aidata. Kõik oli väga positiivne.*“

29aastane Nižni Novgorodist pärit intervjuueeritu: „*Kui nad nägid, et ma olen Venemaalt, hakkasid inimesed ise vene keelt rääkima, kuigi ma proovisin alustuseks alati inglise keeles rääkida.*”

Küsitluses osalenud mainisid, et **paljud kohalikud räägivad vene keelt** ning tänu sellele on neil kerge hakkama saada. Mõned küsitletud, nagu ülalpool tsiteeritud turist, eelistasid negatiivsete reaktsioonide vältimiseks kasutada inglise keelt või ka vaheldumisi inglise ja vene keelt, olenevalt sellest, mis põlvkonnast pärit inimesega nad suhtlesid.

Mõned küsitletud viitasid asjaolule, et Eesti ja Venemaa vahelised suhted on olnud keerulised ja rasked, ning et nad kahtlesid, kas on Eestis teretulnud. Aga üldiselt tajusid nad, et riikidevahelised suhted on märgatavalt paranenud, mis peegeldus ka viisis, kuidas võõrustajad neid kohtlesid. Üks 29aastane Nižni Novgorodist pärit küsitluses osalenu ütles: „*Mind üllatas, et Tallinnas ei olnud venefoobiat.*” Mõnedel turistidel oli tunne, et neid koheldi hästi, kuna nad tõid turistidena Eestile sissetulekut.

77aastane Peterburist pärit turist: „*Nüüd suhtuvad inimesed venelastesse positiivselt. Nüüd me oleme nende jaoks sissetulekuallikas, enne olime ike.*”

Tallinna ajaloo tõlgendamine

Uuringus tunti suurt huvi selle vastu, kuidas külalised tajusid Tallinna ajalugu. Küsitletute käest küsiti, mida nad seostasid Tallinna ajalooga ning millist perioodi linna ajaloos tajusid nad kõige olulisema, kõige parema ja kõige raskemana. Vastused on huvitavad oma tõlgenduste mitmekesisuse, paljud vastused ka oma diplomaatilise tooni poolest. Need peegeldavad **keskaegse pärandi tähtsust** linna jaoks. Suur osa küsitletuid tunnistas ka **eestlaste kannatusi nõukogude võimu all ning sõltumatuse ja iseseisvuse tähtsust** Eesti rahva jaoks; seisukoht, mille kõrval esineb teiste küsitletute seas ka **nõukogude perioodi ja Venemaa keisririigi positiivset tõlgendamist**, sealhulgas ka veidi nostalgiat nõukogude perioodi järele.

Üldiselt oli mitmetel küsitletutel ajalugu puudutavatele küsimustele raske vastata. Osalt olid selle põhjuseks küsitletute piiratud ajalooalased teadmised ning hirm „valesti vastata”. Paljudele küsitluses osalenutele oli selge, et küsimused ajaloo tõlgendamise kohta on tundlik teema ning et neid on võimalik erinevalt tõlgendada. Mitmed küsitletud märkisid, et seda, milline aeg nende ajaloos oli parim ja milline halvim, peaksid otsustama kohalikud, mis osutab sellele, et vähemalt mõnedel juhtudel tunnustasid küsitletud, et kohalik ajaloo tajumine erineb Venemaa omast.

Kõige tähtsam periood

Linna ajaloo olulisimaks perioodiks peeti keskaega. Küsitluses osalenud mainisid linna rajamist ja ajaloolise keskuse ehitamist, aga ka Tallinna staatust hansalinnana. Arusaam keskaja ajaloo tähtsusest langeb kokku küsitluses osalenute ülalpool mainitud motivatsiooniga küllastada Tallinna tema keskaegse arhitektuuri pärast. Teised küsitluses osalenud märkisid jällegi, et Tallinna ajaloo olulisim periood on **seotud Venemaaga** – liitmine Vene tsaaririigiga ning nõukogude periood, millest viimast peeti oluliseks nii linna laienemise kui ka majandusliku arengu tõttu. Mõned küsitletud märkisid olulisima osana Tallinna ajaloost ka **Eesti sõltumatuse** perioodi 1991. aastast alates.

68aastane Petroskoist pärit küsitluses osalenu: *Aasta 1991, kui Eesti sai sõltumatuks. Meie jaoks võis see olla veidi harjumatu ja raske, kuna arvasime, et see kõik oli üks tervik, aga me mõistame teid selles asjas.*

Tallinna parim periood

Paljude küsitletute jaoks oli küsimusele Tallinna ajaloo parima perioodi kohta raske vastata ning nende arvates peaksid Tallinna elanikud seda ise otsustama. Need küsitletud, kes nimetasid mingit perioodi, mainisid valdavalt **nõukogudejärgset perioodi**, aastaid, mis järgnesid Eesti sõltumatus saavutamisele ning aega Euroopa Liiduga ühinemise järel. Küsitletute arvates võib seda perioodi tänu sõltumatusle ja iseseisvusele ning vähemal määral ka tänu majanduslikule arengule pidada parimaks Tallinna jaoks.

Väiksem arv küsitluses osalenuid pidas Tallinna ajaloo **parimaks perioodiks (hilist) nõukogude aega**. Küsitletud mainisid linna erilist atmosfääri, head arengut ja sellega seotud kõrget elatustaset ning tarbijale suunatud pakkumisi, aga ka linna elavat ning mitmekesist iseloomu. Allpool esitatud tsitaadid näitavad ühe 70ndates aastates paari vastuseid, kes suhtus nii nõukogude kui ka nõukogudejärgsesse perioodi positiivselt.

70aastane Peterburist pärit küsitluses osalenu: Võrreldes sellega, kus meie elasime, oli see lääs, mõistate? Ja nüüd on see lääs muutunud, temast on saanud Euroopa.

77aastane Peterburist pärit küsitluses osalenu: Sellest on saanud tõeline Euroopa linn, nõukogude lõhnata linn, mõistate?

Teised vastused keskendusid keskajale, mil linn rajati, Vene keisririigile, mil kiirenes Tallinna areng, ning esimesele vabariigile, mil Eesti oli esimest korda sõltumatu.

Tallinna kõige halvem periood

Kui küsiti Tallinna kõige halvema aja kohta, mainis suurem osa küsitletuist Teist maailmasõda ja Venemaa anneksiooni, neile järgnesid intervjuueeritud, kes ei osanud sellele küsimusele vastata. Küsitluses osalenud pidasid linna (ja Eesti) ajaloo süngeimateks episoodideks ennekõike stalinismi ajal läbielatud, küüditamisi ja repressioone, aga ka iseseisvuse kaotamist. Vastused olid veidi erinevad: kui mõned osalenud keskendusid üldisemalt Teisele maailmasõjale ega maininud Nõukogude Liidu põhjustatud kannatusi, märkisid teised küsitletud venelaste ja eestlaste ühiseid kannatusi stalinismi tingimustes. Suurem osa küsitletuid tunnistas aga **just eestlaste** kannatusi, märkides näiteks, et Eesti on „traagilise ajalooga riik“, mis „on pidanud oma identiteedi säilitamiseks palju tegema“.

44aastane Moskvast pärit küsitluses osalenu: „Ma arvan, et alates 1940. aastatest (oli kõige raskem periood). Eesti alistati, ja räägitakse, et nii tavalised inimesed kui ka valitsuse liikmed sattusid laagritesse.“

Mõned intervjuueeritud tunnistasid selgesõnaliselt, et Nõukogude võim oli okupatsioon, teiste küsitletute jaoks oli see mõte häiriv.

Teised küsitluses osalenud nimetasid sõdade ning erinevate valitsejate tõttu **kõige raskemate perioodidena** jällegi **keskaega ning varauusaega**. Mõned küsitletud mainisid kõige raskema perioodina ka Nõukogude Liidust lahkulöömist, rõhutades majanduslikke raskusi **sõltumatuse esimestel aastatel** (1990ndad), aga ka Eesti vene keelt kõneleva vähemuse rasket olukorda. Need vastused põhinesid isiklikel kontaktidel Eestiga.

Uuringu olulisimate tulemuste kokkuvõte

- Vene turistid külastavad Tallinna üldisest huvist selle linna vastu, sellele ainuomase keskaegse pärandi, võlu ja vaikuse tõttu. Küll vähem, aga venelasi meelitavad Tallinnasse reisima ka ajaloolised sidemed Venemaa ja Eesti vahel ning isiklikud suhted.
- Tallinnas viibimise ajal saadud muljed ja kogemused on väga positiivsed. Eriti tähtsad on vanalinna pärandi esteetiline ja ajalooline väärtus, Tallinna „hubasus“, hea linnataristu ning kohalike sõbralikkus. Need kogemused tähendavad, et paljud turistid tahavad Tallinnasse tagasi tulla.
- Positiivseid momente on oluliselt rohkem kui negatiivseid. Negatiivsed kogemused on seotud riiki sisenemist puudutavate praktiliste probleemidega (viisa taotlemine ja piirikontroll), suurte kulutustega, laiemal linnaalal liikumisega, linna orienteeritusega turismile ning väga vähestel juhtudel ka tundeaga, et ei olda teretulnud.
- Mõne küsitletu jaoks oli nende tajumine kohalike poolt tundlik teema ning nad teadvustasid, et kohalike ajalookäsitlus võib olla nende omast erinev. Oma külaskäigu vältel tajusid turistid kohalikke väga sõbralike ning külalishahketena. Ehkki turistide ajalootõlgendused on paljuski erinevad, väljenduvad paljud neist diplomaatiliselt, kui räägitakse mineviku tõlgendamisest, ning näitavad ka sügavat mõistmist Eesti ajaloo suhtes – näiteks sõltumatuse ja stalinlike repressioonide tähenduse kohast rahvuslikus ajaloomälus.